

Invigningen av missionshuset ägde rum i september 1896 med bland annat musikanter och predikanter från Norrköping.²¹¹

År 1897 anslöt sig föreningen till Svenska missionsförbundet, och den 30 juli 1899 gästade predikanten P. P. Waldenström Arkösund.²¹²

Man bildade både söndagsskola, juniorförening och ungdomsförening där barn och tonåringar anslöt sig. Arbetet gick hand i hand med nykterhetsrörelsen vilket var till stor välsignelse för bygden.²¹³

När Vikbolandsbanan var färdig byggdes ett stationshus med bostäder och kontorsutrymmen för post och gods. Samtidigt byggdes Gråbo (se fig.59), suterränghuset mellan lokstallarna och hamnen, avsett som personalbostäder och tvättstuga för hotellet, som också byggdes samma år, liksom villa Fridhem (Wahlbecks konditori, nuvarande Arkö Livs, se fig. 60). Dessa byggnader utgör således den första sammanhängande bebyggelsen i Arkösund samhälle.²¹⁴

Fig.62. Söndagsskoleklass framför missionshuset.

Fig.63. Gråbo och hotellet.

Fig.64. Villa Fridhem.

Av de byggnader som främst förknippas med Arkösund intar de ståtliga sekelskiftesvillor som uppfördes i området en särställning. Flertalet av dessa hus, som inte var åretruntbostäder, ritades av den välkände Norrköpingsarkitekten Werner Northun. Sammanlagt kom sexton villor till utförande. Dessa byggdes på tomter som ägdes av järnvägsbolaget och ligger på sjösidan av dåvarande parkvägen mot Världens Ände. Werner Northun deltog även i ombyggnaden av restaurangen och hotellet 1899 – 1905. Sommarrestaurangen brändes ner 1976. Northun själv hade ett sommarhus inne viken mellan Arkö Krog och Stationskrogen - det område som nu kallas Världens Ände.²¹⁵

²¹¹ Rylander, 1999, s.29.

²¹² Ibid.

²¹³ Ibid.

²¹⁴ Berg, 1982, s.12.

²¹⁵ Nordh, 1989, s.34.

Fig.65. Villa Gåsåker.

Fig.66. Norrköping Segelsällskaps nuvarande byggnad

Fig.67. Arkösunds hotell.

Fig.68. Vackra grosshandlarvillor ger Arkösund karaktär.

Fig.69. Villa Carlshamn.

Fig. 70. Villa anno 1920-tal.

Samma öde gick den av Arkösundsborna så populära kvarnen till mötes då den brann ner 1982. Den 14 meter höga kvarnen syntes lång väg från havet och utgjorde en viktig del av Arkösunds siluett från sjösidan. Den var även starkt identitetsskapande för området.²¹⁶

1861 flyttades den från Öland till Häggebo i Jonsberg. Där var den i bruk fram till 1910.²¹⁷

Därefter stod den utan att göra någon nytta fram till mitten av 1930-talet. Då köpte Systembolaget kvarnen av lantbrukare Wilhelm Larsson i Häggebo med avsikten att flytta den till Arkösund. Systembolaget arrenderade sommarrestaurangen av Vikbolandsbanan.²¹⁸

Byggmästare Algot Johansson beslöt flytta kvarnen och midsommaren 1937 stod den färdig i Arkösund. Flyttningen var komplicerad och tog nästan två månader.²¹⁹

Idag kan man beskåda resterna av kvarnen i form av en åttakantig betonggrund.

²¹⁶ Sjöberg, 1991, s.36.

²¹⁷ Ibid.

²¹⁸ Nordh, 1989, s.37.

²¹⁹ Sjöberg, 1991, s.36.

Fig.71. Arkösunds kvarn.

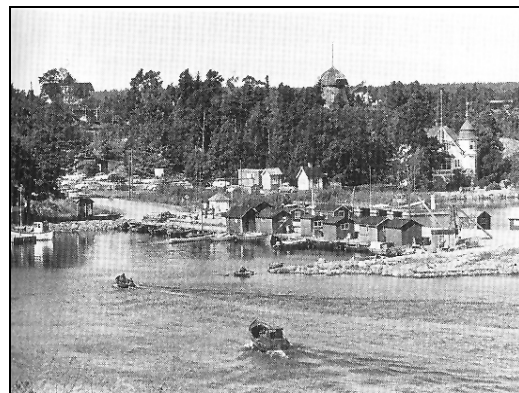

Fig.72. Kvarnen var en del av Arkösunds siluett.

Fig.73. Dagens siluett av Arkösund vid hamnen med Odénvillan som främsta platsbildande element.

Näringslivets utveckling i Arkösund

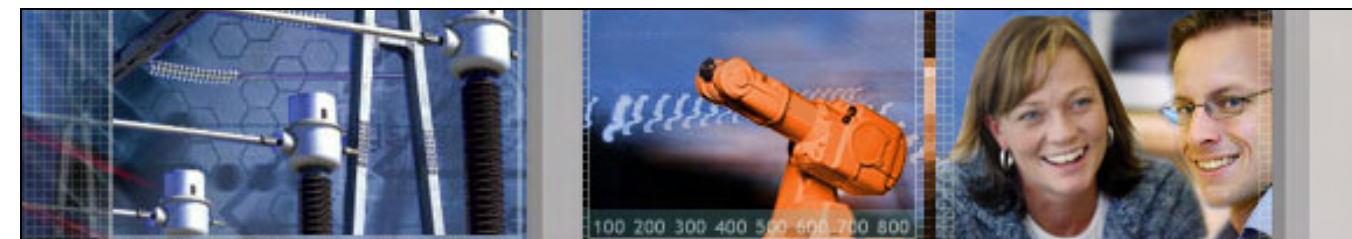

Fig.75. En satsning på näringslivet ingår som en naturlig del av det moderna Arkösund.

När järnvägen kom och Arkösund började befolkas sökte sig nya yrkesgrupper till samhället. Som en naturlig konsekvens ökade även den lokala penningekonomin. Näringslivet blomstrade. Hus skulle byggas, tak skulle läggas och brunnar skulle borras. Folk skulle äta, både hemma och ute. Båtar behövde byggas och repareras, bilar behövde ses över och folk behövde skjutas.²²⁰

De som hade kontanter att röra sig med var, förutom lotsar och tullare, även fyrvaktare, lärare, postanställda, lokförare, lärare, postanställda och lokförare. Hantverkare och yrkesmän fick sysselsättning, bland annat skräddare, skomakare, tapetserare, målare, byggmästare, barnmorskor och fyrbyggare.²²¹

Den jordbrukande och fiskande delen av befolkningen kunde sälja en del av sina produkter till de nya yrkesgrupperna, även om deras verksamhet fortfarande hade en ganska liten betydelse för näringslivet i Arkösund. Den nya penningekonomin gav dock ett kundunderlag åt affärerna och skatteintäkter åt kommunen.²²²

Bank och post blev en del av den service som näringslivet behövde. Förutom hotellet och restaurangen fanns flera caféer och serveringar runt om i Arkösund. Borggården vid villa Karlshamn (tre hus väster om nuvarande affären) blev tidigt ett slags näringslivshus eller verksamhetscentrum. Förutom den affär som öppnades där 1904, fanns tillverkning av läskedrycker. Karl Johan Månsson var fabrikör och läsken kördes och såldes från häst och vagn. Denne hade en kvarn vid Borggården och var dessutom skomakare. Här fanns också plåtslageri (Gunnar Persson), kopparslageri (Ivan Nilsson) och reparationsverkstad (Karl Öman), och under olika perioder fanns bageri, café, mjölkaffär och damfrisering vid villa Karlshamn.²²³

Många företagare och hantverkare reste runt och utförde sina tjänster eller sålde sina varor. Åtminstone tre ambulerande fiskhandlare har funnits i Arkösund, och även slaktaren Knut W Karlsson kom hem till kunderna med sina varor. Slakteriet, tillika mjölkaffär, låg i villa Erikaborg och var verksam mellan 1922 och 1951.²²⁴

Fig.74. Odénvillan – en av Arkösunds mest karakteristiska byggnader med sitt ståtliga läge vid hamnen.

²²⁰ Berg, 1982, s.17.

²²¹ Nordh, 1989, s.20.

²²² Sjöberg, 1991, s.39.

²²³ Rylander, 1999, s.24.

²²⁴ Sjöberg, 1991, s.40.

Att ett Arkösund i utveckling behövde egen byggmästare är givet. Runt 1930 börjar Algot Johansson i liten skala med smärre reparationer. Men snart hade han etablerat sådan kontakt med Vikbolandsbanan att han fick samtliga byggnadsarbeten åt bolaget. Samtliga stationer mellan Arkösund, Norrköping och Valdemarsvik, såväl expeditioner som lägenheter, har renoverats av Algot Johansson, ett arbete som pågick fram till 1955. Johansson byggde även, och renoverade kyrkor, sommarhus och permanentus på Vikbolandet. 1960 övertogs Algot Johanssons byggfirma av sönerna Sven och Ivar Johansson. Som mest sysselsatte firman ett 20-tal anställda. Rörelsen avvecklades i mitten av 1980-talet.²²⁵

Taxi, varu- och persontransporter till sjöss och på land finns även idag. Annars har många av de små företagen försvunnit. Men det finns de som etablerar nya företag. Till exempel har Arkösunds Repro (Tommy Falkeholm) satsat stort på en modern tryckteknisk utrustning i villa Sundsvik (nordväst om villa Kungsberget). Keramiker Mari Söderholm har sin verkstad och sommaraffär vid Arkösunds Båtvarv. Hon tillhör hantverksgruppen Blås och Knåda med butik på Hornsgatan i Stockholm.²²⁶

Sedan järnvägen lades ner 1960 har näringslivet i Arkösund minskat betydligt. Många hoppades på planerna på kärnkraftverket i Marviken. Projektet havererade dock och ledde fram till att Vikbolandet fick "världens enda oljeeldade kärnkraftverk". Flera arkösundsbor har ändå haft, och har, sitt levebröd vid Marviken genom att dagligen pendla de två milerna i vardera riktning. Att pendla har blivit ett livsmönster för många arkösundsbor. Idag beräknas ett 50-tal pendlare lämna Arkösund på morgonen för att komma tillbaka på kvällen. De flesta åker till Norrköping. En och annan Norrköpingsbo pendlar också i motsatt riktning.²²⁷

Butiksverksamheten i Arkösund

Som mest hade Arkösund fyra affärer. 1898 öppnades Arkösunds första affär. 1904 öppnades nästa affär. Och 1915 bildades en konsumförening som också öppnade affär. 1986 lades Konsum ner, och nu finns åter bara en affär kvar i samhället.²²⁸

Den ursprungliga affären på Vikbolandets yttersta spets, Arkö Krog, flyttades till det nybyggda Villa Haga år 1898, tre år efter det att järnvägen invigdes. Affärsinnehavaren Karl August Westerlund sålde villa Haga år 1901 och lade snart ner affären. Istället startades inom kort två nya affärer på var sida om Haga. 1903 byggdes Birkagården, senare villa Kungsbergets specierier av butiksbiträdet E Björk.²²⁹

1904 öppnade affärsmannen J A Johansson ytterligare en diverseaffär i villa Karlshamn. Villa Kungsberget fanns kvar som affär, under olika ägare, fram till 1982. J A Johansson flyttade sin affär från villa Karlshamn till villa Skoghall år 1907 eller 1908. 1917 lades den affären ner.²³⁰

1915 öppnade den nybildade konsumföreningen affär i villa Karlshamn. Konsum drevs, under sex olika föreståndare fram till nedläggningen 1986.²³¹

Mellan 1914 och 1951 fanns K W Karlssons mjölk- och charkuteriaffär i villa Erikaborg. Nuvarande Arkö Livs blev livsmedelsaffär 1974.²³²

Under Arkösunds hundraåriga historia har det som mest funnits fyra butiker i samhället, om man även räknar med Eugenia Wahlbecks brödbutik. Bara under de allra första åren och under de senaste nio åren har det funnits en enda åretruntbutik i samhället. Att det funnits flera butiker hade säkert varit bra för konkurrensen, men det svåra är att få lönsamhet året runt på en så utpräglad sommarort som Arkösund trots allt är.²³³

När Arkösunds konsumtionsförening bildades 1915 fanns förebilder på andra håll. Man ville "ta saken i egna händer" och inte bli beroende av vinstdrivande affärsverksamhet. Inspirationen lär ha kommit från militärer som kom till Arkösund 1914, och som spred idén om en konsumtionsförening.

Affären öppnades 3 oktober 1915, då i villa Karlshamn. 1919 flyttades verksamheten över till det spannmålsmagasin som sedan var butik ända fram till 1986. 1938 började konsum även sälja mjölk. 1953 byggdes konsumbutiken om till snabbköp. 1961 övergick Konsum Arkösund i Konsum Norrköping. Efter nedläggningen 1986 byggdes ett hyreshus på Konsums plats.²³⁴

Fig.76. Arkö krog.

Fig.77. J.A. Johanssons diversehandel.

Fig.78. Konsum. Idag om- och tillbyggt till Arkösunds enda flerbostadshus.

Fig.79. Wahlbecks bageri och konditori (villa Fridhem)...

Fig.80, 81, 82...som nu är ombyggt till Arkö Livs. Arkö Livs utgör en mycket viktig servicefunktion för de boende i Arkösund.

²²⁵ Håstad, 1978, s.34.

²²⁶ Rylander, 1999, s.28.

²²⁷ Ibid, 57.

²²⁸ Berg, 1982, s.19.

²²⁹ Sjöberg, 1991, s.42.

²³⁰ Berg, 1982, s.19.

²³¹ Sjöberg, 1991, s.42.

²³² Håstad, 1978, s.36.

²³³ Sjöberg, 1991, s.43.

²³⁴ Rylander, 1999, s.36.

UTVECKLA ARKÖSUND!
- ett förslag till bebyggelse, planstruktur och utveckling av skärgårdssamhället Arkösund i Norrköpings kommun.
Examensarbete av Martin Larshem, programmet för Fysisk Planering, Blekinge Tekniska Högskola.

Bankverksamheten i Arkösund

Under sin glansperiod hade Arkösund tre bankkontor: Östgötabanken, Vikbolandets Sparbank och Postsparbanken. Bankerna hade inte öppet varje dag, utan höll öppet några timmar i veckan, men alla visste när banken var bemannad så att man kunde gå dit för att sätta in eller ta ut sina pengar.²³⁵

Östergötlands Enskilda bank hade eget hus med bankkontor i fastigheten Skoghall. Bankdirektör Axel Dahlqvist var föreståndare från omkring 1918, då banken öppnade i Arkösund. Senare delade han arbetet med Arvid Danielsson från Kålebo och Wilhelm Larsson från Häggebo.²³⁶

Östgötabankens sista föreståndare var Lilly Herrström, som tillsammans med maken Robert även köpte fastigheten av banken. Kontoret lades ner 1975. Östgöta Enskilda bank, som en tid hette Östgötabanken heter numera Östgöta Enskilda bank.²³⁷

Vikbolandets Sparbank hyrde sina kontorslokaler på övervåningen i Wahlbecks konditori. Erik Andersson var föreståndare, assisterad av pensionerade polismannen Otto Klang. Sparbankens kontor flyttade senare till stationshuset, med ingång från väntsalen. Bankens sista kassörska var Alice Hansson i Tallberga. Bankkontoret lades ner 1960. 1971 upphörde Vikbolandets Sparbank och övergick i Norrköpings Sparbank. Banken ingår numera i Föreningssparbanken.²³⁸

Fig. 83. Östgötabankens hus.

Postsparbanken var den tredje banken med verksamhet i Arkösund. Banken sköttes av postföreståndaren och låg då naturligtvis i stationshuset. Postsparbanken i Arkösund upphörde i och med att poststationen drogs in 1972. Birgitta Svanberg, som vikarierade för Greta Söderholm, var den sista föreståndaren. Postsparbanken har sedan dess blivit PK-banken, och numera Nordbanken.²³⁹

Varvs- och hamnverksamheten i Arkösund

Näringslivet i Arkösund byggdes kring båtar och sjöfart. Tre båtvarv har tillgodosett båtfarare med reparationer, vinterupplag, utrustning och nya båtar. Två av varven, Arkösunds Båtvarv och Hästö Slip & Båtvarv, är verksamma idag. Vid Arkösunds hamn finns idag en bensinmack med servicebutik samt sommaröppen fiskförsäljning.

²³⁵ Sjöberg, 1991, s.44.

²³⁶ Ibid.

²³⁷ Ibid.

²³⁸ Rylander, 1999, s.30.

²³⁹ Ibid, s.31.

Arkösunds Båtvarv har sitt ursprung på Aspöja, där Johan Vallberg Söderholm, född 1886, lärde sig båtbyggeri av sin farfar. 1905 byggde han en verkstad på Aspöja, där han byggde båtar tillsammans med sin bror Frans-Gustav Söderholm fram till 1919, då rörelsen flyttades till sin nuvarande plats i Arkösund. Det var god efterfrågan på nya båtar, och redan 1920 levererade Arkösunds Båtvarv drygt 15 båtar, i storleksklasser från 14 fot och uppåt.²⁴⁰

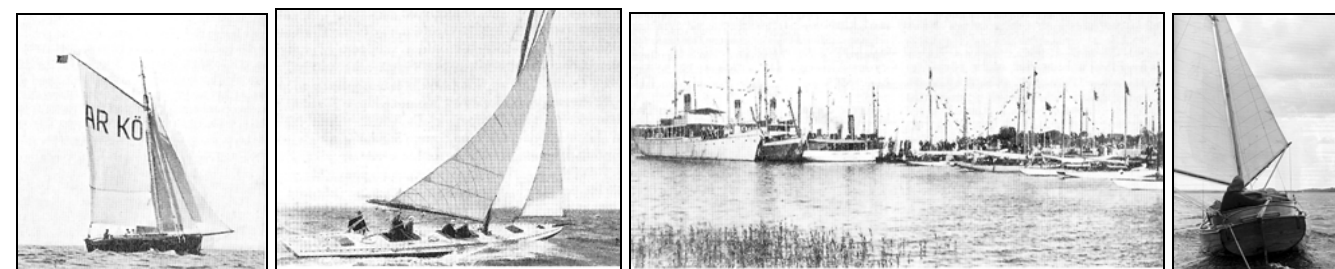

Fig.84, 85, 86, 87. Arkösund som samhälle är starkt förknippad med sin sjöfarts- och varvsverksamhet.

Förutom av J V Söderholm själv, konstruerades båtarna av ingenjör Einar Runius. Runius blev känd som upphovsman till båttyperna Svanö, Bergö och Solö. Han blev senare försäljningschef för Volvo Penta i Göteborg. Bland kunderna fanns flera av lotsarna på Arkö. Som en följd av detta fick varvet bygga en ny lotskutter till Arkö 1925 och ytterligare en kutter till Häradsskärs lotsplats år 1927.²⁴¹

Varvet fick efterhand flera beställningar på lotskuttrar, från Gävle i norr till Västervik i söder. De flesta båtarna har dock levererats till privatpersoner från olika delar av landet, flera båtar efter ritningar av kända konstruktörer som Olle Enderlein, C G Pettersson och Jac M. Iversen. Varvets största båt byggdes i början av 1950-talet; motorkryssaren "Camilla" efter beställning av Carl Lamm i Stockholm. Båten var 16,5 meter lång. Den rymdes inte i verkstaden utan fick byggas till hälften utomhus.²⁴²

Fig..88. Arkösunds båtvarv år 1920.

Fig..89. Båtbygggarbröder.

Fig..90. Hästö slip- och båtvarv.

Ett 15-tal anställda hade sysselsättning när båten byggdes. 1956 kom Lars G Söderholm in i bolaget och har sedan dess varit driftansvarig. 1980, då varvet ombildades till aktiebolag, blev han verkställande direktör. Tredje generationen Söderholm är idag verksamma som delägare i varvet.²⁴³

²⁴⁰ Håstad, 1978, s.44.

²⁴¹ Sjöberg, 1991, s.48.

²⁴² Håstad, 1978, s.45.

²⁴³ Rylander, 1999, s.39.

UTVECKLA ARKÖSUND!
- ett förslag till bebyggelse, planstruktur och utveckling av skärgårdssamhället Arkösund i Norrköpings kommun.
Examensarbete av Martin Larshem, programmet för Fysisk Planering, Blekinge Tekniska Högskola.

Sedan efterfrågan på nya träbåtar avtagit, har varvet allt mer inriktats på reparationer av båtar och på motorservice, bland annat som auktoriserad verkstad för Volvo Penta. Varvet har idag en slip som lyfter 30 ton och en kran som lyfter fem ton.²⁴⁴

Det andra varvet vid Arkösund, Hästö Slip och Båtvarv, grundades 1924 av Olof Månsson. Varvet är beläget på norra sidan av Hästö. Slip, brygga och bostadshus byggdes 1925, men under flera år bedrevs rörelsen ute i det fria. 1932 byggdes en båthall för vinterförvaring av båtar samt en snickeriverkstad.²⁴⁵

1933 inköptes ett större vattenområde utanför varvet, för att få plats med en ny brygga samt bojplatser.²⁴⁶

1939 köptes varvet av bröderna Bertil, Albin och Börje Johansson från Bergdalen i Arkösund. Bostadshuset vid varvet på Hästö delades broderligt upp i tre lägenheter. 1940 köptes ytterligare mark och en ny båthall byggdes.²⁴⁷

I början omfattade verksamheten mest vinterförvaring, utrustning och reparation av nöjesbåtar, men under 1940- och 1950-talen byggdes även jollar, roddbåtar och mindre motorbåtar. Arbetsstyrkan, särskilt om våren, kunde uppgå till 12-15 man, då varvet hade runt 140 båtar i vinterförvaring. 1945 byggdes en särskild motorverkstad och 1948 kom elektriciteten till öarna. Efter generationsskiftet och ombildning till aktiebolag ägs Hästö Båtvarv idag av Bertil Johanssons son Göran Johansson och sonson Leif Herrgård.²⁴⁸

Mellan 1938 och 1955 drevs Solvikens båtvarv av bröderna Josef och David Appelqvist. Varvet ligger vid Svanfjärden. Solvikens båtvarv byggde en del mindre motorbåtar; främst var Kalle Sandell engagerad som konstruktör och båtbyggare. Huvudsakligen vinterförvarades och rustades fritidsbåtar vid varvet. Sedan varvet såldes 1955 har verksamheten trappats ner.²⁴⁹

Mellan 1949 och 1980 drev bröderna Gösta och Harald Wågman, samt Haralds söner Christer och Björn, snickeri och båtverkstad i Nordanskog i Arkösund. I huvudsak arbetade man som snickare, men vintertid byggdes en del mindre rodd- och motorbåtar.²⁵⁰

Vid kajen i Arkösund har Östergötlands fiskförsäljningsförening sålt drivmedel sedan 1934 och fram till 1975. Under en stor del av tiden sköttes sysslan av hamnfogden Robert Herrström.²⁵¹

Idag drivs macken, en kiosk och båtplatsuthyrning av Kvarnbergets Marin. Företaget säljer även båtmotorer samt har en del båtservice i sin verksamhet.²⁵²

Fig.91. Arkösunds hamn vid sekelskiftet...

Fig.92. ...och nästan 100 år senare.

Fiskeriverksamheten i Arkösund

Produktiviteten var hög när det begav sig. Strömmingslådor staplades på varandra. Det var liv och rörelse på kajen. Fisken lastades om från båtarna till de väntande järnvägsvagnarna. Strömmingsfisket blomstrade och Arkösund var en av de viktigaste fiskehamnarna på östgötakusten.²⁵³

Åren 1937-55 var strömmingsfisket den mest betydande näringen i Arkösund. Mycket pengar omsattes och många människor var sysselsatta, både med fisket och med omlastning och transporter. De årliga fångsterna, från samtliga medlemmar i Östergötlands fiskeförsäljningsförening, låg under första delen av perioden kring 2 500 ton. Det anmärkningsvärda var att även priserna steg. Medelpriset per kilo strömming ökade mellan 1939 och 1942 från 17 öre till 83 öre. 1943 landades den dittills största fångsten 3 340 ton, samtidigt som priset kom upp i rekordnotering, då man betalade ett kilo strömming med 87 öre. Enbart de organiserade strömmingsfiskarna i Östergötland delade det året på runt tre miljoner kronor.²⁵⁴

Traditionellt fiskade man strömming med skötar och med not när isen bar. Strömmingsnot drogs på olika platser runt Arkösund, från Lönö och Broxvik inne i Bråviken till Svanfjärden och Aspöjaområdet i sydost. Notarna vara ofta andelsägda och vid fisket ställde delägarna upp själva eller med daglönare. Noten drogs på samma platser år efter år, över särskilt utprovade notvarp där botten var lämplig. Man väckte upp varpet med massor av håll för att kunna föra de båda repen under isen. Med ett rå, en lång trästång som kan riktas från håll till håll, för man de långa repen längs var sin ytterända av varpet. Noten sätts ner i en större vak, en nersätta, och dras sedan utspänd från yttre horn till inre horn. Noten tas upp i örbrunnen, en vak i slutändan av varpet.²⁵⁵

Under den gyllene strömmingsperioden utvecklades även redskap och båtar. Större båtar byggdes och maskintillverkade nät rationaliserade fisket. Fångsterna kunde öka och den allra största årsfångsten togs mot slutet av perioden, då Östergötlands fiskeförsäljningsförening levererade rekordfångsten 4 412 ton

²⁴⁴ Rylander, 1999, s.39.

²⁴⁵ Håstad, 1978, s.47.

²⁴⁶ Rylander, 1999, s.39.

²⁴⁷ Håstad, 1978, s.48.

²⁴⁸ Rylander, 1999, s.39.

²⁴⁹ Sjöberg, 1991, s.49.

²⁵⁰ Rylander, 1999, s.39.

²⁵¹ Ibid.

²⁵² Ibid, s.41.

²⁵³ Stenström, 1984, s.28.

²⁵⁴ Berg, 1982, s.24.

²⁵⁵ Stenström, 1984, s.31.

strömning. Men priset hade då sjunkit till hälften jämfört ned de 87 öre man fick tio år tidigare. Och 1955 upphörde det omfattande fiske som präglade hamnen och hela samhället under nästan 20 år.²⁵⁶

Ungefär en fjärdedel av Östergötlands totala strömmingsfångster beräknas ha landats i Arkösund under perioden 1937-1955. Strömningen hade då, via Östergötlands fiskeförsäljningsförening, distribuerats och sålts över stora delar av Sverige.²⁵⁷

Fisket har dock inte upphört helt; fiskenäringen har alltid varit betydelsefull för skärgårdsbor och kustbefolkning, och då inte bara strömmingsfisket. Ål, gädda, abborre, sik, gös och flundra är traditionella matfiskar som alljämt fångas här.²⁵⁸

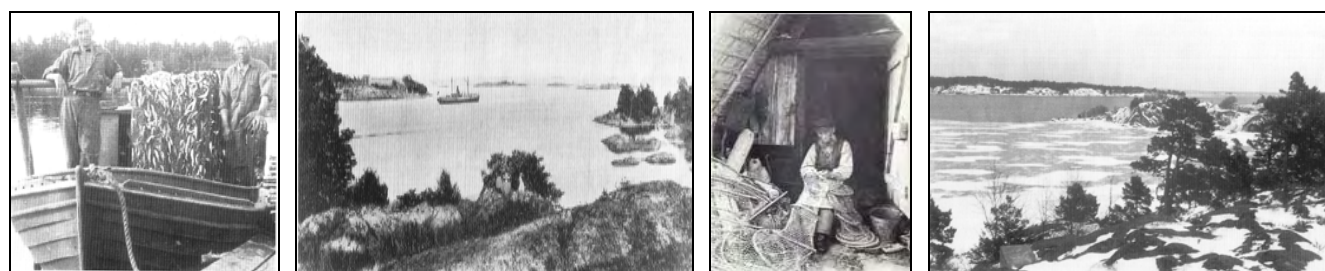

Fig.93, 94, 95, 96. Fiskeriverksamheten har historiskt sett varit den viktigaste näringen i Arkösund.

Långt innan Arkösund fanns hämtade öbefolkningen föda och försörjning direkt ur havet. Jorden och fiskevattnet kompletterade varandra på de hemman och i de byar där skärgårdsborna hade sin näring. Så gott som alla skärgårdsbönder har också varit binäringsfiskare, mest för att försörja det egna hushållet, men ibland även för försäljning. Genom en lag från början av 1930-talet fick fiskarnas egna organisationer ensamrätt på förstahandsmottagningen av strömning, efter politisk lobbying av flera östgötar, bland andra Folke A Jonsson på Hindö. Att fiskarna organiserade sig i fiskförsäljningsföreningar var en viktig faktor för fiskets utveckling.²⁵⁹

Den första föreningen bildades 1911 och kallades "Östergötlands Skärgårds Fiskareförening". Föreningen gick i konkurs 1924.²⁶⁰

1930 bildades "Arkösunds sortens fiskareförening" av fem arkösundsfiskare. Föreningen upphörde när medlemmarna gick ihop i Arkösunds fiskelag, som i sin tur var med i "Östergötlands Fiskförsäljningsförening". Idag är föreningen satt i kurs, men Arkösunds fiskelag finns kvar.²⁶¹

Antalet aktiva yrkesfiskare har växlat från tid till annan. 1914 hade östgötakusten 126 yrkesfiskare och 965 binäringsfiskare. 1944 fanns 367 yrkesfiskare och 1 040 binäringsfiskare längs länets kust.²⁶²

²⁵⁶ Sjöberg, 1991, s.54.

²⁵⁷ Rylander, 1999, s.44.

²⁵⁸ Ibid, s.49.

²⁵⁹ Stenström, 1984, s.31.

²⁶⁰ Sjöberg, 1991, s.55.

²⁶¹ Berg, 1982, s.26.

²⁶² Nordh, 1989, s.44.

Kring 1940 fanns 16 båtlag med Arkösund som hemmahamn, vilket innebär ett 30-tal fiskare. Räkna man in öarna runt omkring fanns ett 60-tal yrkesfiskare. Idag har Arkösunds fiskelag 15 medlemmar.²⁶³

De som lever av fisket idag är oroliga för sin framtid. Miljöhot och andra problem hopar sig. Under de senaste tio åren har det till exempel knappast skett någon spontan invandring av ålyngel till Östersjön. Man är därmed beroende av utplanteringar. Andra arter har överfiskats ute i Östersjön. Priserna på världsmarknaden är låga. Folk konsumerar helt enkelt för lite fisk.²⁶⁴

Under 1970-talet och de första åren av 1980-talet förekom en del fisketurism runt Arkösund. Sportfiskare kunde köpa fiskekort och skjutsades ut till fiskeholmar, där de kunde fiska efter gädda och abborre. Men införandet av fria handelskapsfisket 1985, och sämre tillgång på fisk, gjorde att fisketurismen i den formen upphörde.²⁶⁵

Fiskrökeriverksamheten i Arkösund

När fisken väl är fångad och landad kan den antingen säljas färsk eller förädlas. Förädling av råvaran höjer priset och skapar sysselsättning. I Arkösund har det funnits rökerier sedan första världskrigets dagar.²⁶⁶

Björks Rökeri på Rökholmen (nu landfäste för Rökholmens båtplatser i Beckmansviken) var det första rökeriet i Arkösund. Rökeriet startade 1920 och sköttes av Ferdinand Wågman. På grund av brand upphörde dock verksamheten.²⁶⁷

Senare drev Henning Almqvist och Gösta Wågman ett rökeri, först i ett uthus vid villa Klippan som de hyrde av ägaren Öström. Rökeriet flyttades sedan till berget söder om Järnvägsstationen. På 1940-talet lades den kommersiella rökningen ner.²⁶⁸

Johan Johansson drev rökeri i villa Sundsvik (nuvarande Arkösunds Repro). Där röktes både fisk och skinkor från början av 1920-talet till början av 1940-talet. När priset på strömning gick upp åren kring 1940 blev det olönsamt att förädla fisken och verksamheten lades ner.²⁶⁹

Färsk fisk har även sålts direkt till kunder i Arkösund. Störst av fiskhandlarna var Karl Holmgren som själv ägde flera strömmingsnotar, ensam eller tillsammans med Gustaf Bergström på Lindöja. Vid Holmgrens bortgång övertogs firman av hans fosterson Kalle-Ville Oman.²⁷⁰

²⁶³ Rylander, 1999, s.46.

²⁶⁴ Ibid.

²⁶⁵ Sjöberg, 1991, s.57.

²⁶⁶ Berg, 1982, s.29.

²⁶⁷ Nordh, 1989, s.50.

²⁶⁸ Ibid.

²⁶⁹ Stenström, 1984, s.36.

²⁷⁰ Rylander, 1999, s.47.